

NOTAT

Til Folketingets Europaudvalg

8. januar 2010

Notatet fremsendes også til Folketingets Kulturudvalg

Grundnotat om Kommissionens refleksionspapir vedrørende kreativt indhold i et europæisk digitalt fælles marked.

1. Resumé

Kommissionen har på baggrund af en bred høringsproces i 2008 vedrørende Kommissionsmeddelelsen om kreativt online-indhold fremlagt et refleksionspapir om kreativt indhold i et digitalt fælles marked.

Kommissionen opregner i refleksionspapiret en række udfordringer, som forbrugere, kommercielle brugere og rettighedshavere står over for, når det gælder udbredelsen af digitalt kreativt indhold i EU. Kommissionen angiver samtidig en flerhed af mulige initiativer, som kan imødegå disse udfordringer.

Interesserede parter opfordres til at afgive høringssvar til Kommissionen. Den danske regering har afgivet høringssvar, hvori der henvises til det høringssvar, der blev afgivet i forbindelse med høringen vedrørende Kommissionens meddelelse om kreativt online-indhold.

2. Baggrund

Refleksionspapiret skal ses i lyset af Kommissionens meddelelse fra 2008 om kreativt online-indhold. I meddelelsen anførte Kommissionen, at der skulle skabes en EU-indsats, der sigter mod at fremme en hurtig og effektiv indførelse af nye tjenester og forretningsmodeller for udbredelse af kreativt online-indhold. Kommissionen finder, at der skal skabes en EU-indsats, der sigter mod at fremme en hurtig og effektiv indførelse af nye tjenester og forretningsmodeller for udbredelse af kreativt indhold online.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmål om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Formålet med refleksionspapiret er at igangsætte en bred debat om mulige europæiske løsninger på de udfordringer, som europæiske forbrugere, rettighedshavere og indholdsleverandører er stillet overfor, når det gælder udbredelse af kreativt indhold i form af musik, film, litteratur m.v. Det drejer sig blandt andet om fri bevægelighed af kreative personer, kulturelle aktiviteter samt digital distribution af produkter og tjenester.

Kommissionen peger på de udfordringer, som tre grupper af hovedaktører er stillet overfor. De tre grupper er: 1) forbrugere, 2) kommercielle brugere og 3) rettighedshavere.

På baggrund af den offentlige høring i 2008 vedrørende kreativt online-indhold og de efterfølgende diskussioner i den såkaldte "Content Online Platform" har Kommissionen identificeret en række mulige initiativer, der kan adressere de udfordringer, som de tre grupper af hovedaktører står over for.

1. Forbedret forbrugeradgang

- Kommissionen peger på muligheden for at fremme brugen af aftalelicens¹ (extended collective licensing) med henblik på at tackle de udfordringer, som digitalisering og brugen af forældreløse værker stiller. Forældreløse værker er kendetegnet ved, at det ikke er muligt at identificere eller finde de ophavsmænd, som har frembragt værkerne, hvorfor det ikke er muligt at klarere rettighederne individuelt.
- Ved det såkaldte infosoc-direktiv fra 2001 blev der gennemført en delvis harmonisering af de ophavsretlige undtagelser. Harmoniseringen er imidlertid ikke total, idet hovedparten af de i direktivet oplyste undtagelser fra eneretten er valgfri for de enkelte medlemsstater. En videregående harmonisering vil kunne skabe en større klarhed for de enkelte forbrugere med hensyn til, hvilken udnyttelse som frit kan foretages, og hvilken udnyttelse som kræver samtykke fra rettighedshaverne. Kommissionen anfører, at en mere nuanceret tilgang vil kunne være nyttig, blandt andet således at der foretages en individuel vurdering af de hensyn, som ligger bag de enkelte undtagelsesbestemmelser. Eksempelvis vil der kunne sondres mellem på den ene side undtagelsesbestemmelser inden for undervisning og forskning og på den anden side undtagelser om adgang til privat kopiering.

2. Forbedret adgang for kommercielle brugere

- Kommissionen finder det væsentligt at forenkle forvaltningen af rettigheder for så vidt angår online-udnyttelse af musik, film, tv-programmer m.v. på tværs af grænserne. Manglen på multi-territoriale licenser inden for Fællesskabet gør det vanskeligt for onlinetjenester at fungere i det indre marked.
- Kommissionen peger på muligheden for at etablere en pan-europæisk/multiterritorial licenseringsmodel. Der findes forskellige optioner,

¹ Aftalelicens er en særlig måde at klarere rettigheder på, som indebærer, at en repræsentativ rettighedshaverorganisation på et bestemt område kan indgå aftale med en bruger (fx et bibliotek) om brugen af bestemte værker. Aftalen kan herefter tillægges aftalelicensvirkning, hvilket betyder, at aftalen udstrækkes til også at omfatte de rettighedshavere, som ikke direkte er repræsenteret af den aftalesluttende rettighedshaverorganisation.

der er baseret på henholdsvis typen af rettigheder og arten af værker. En anden mulighed kunne være en kvikskranke ("one-stop shop"), hvor alle rettigheder klareres ét sted for hele EU.

- Hvad angår audiovisuelle on-demandtjenester kunne en mulig løsningsmodel ifølge Kommissionen være at indføre en regel om, at en online-tjeneste kan klarere rettigheder for hele EU-territoriet ved at indgå aftale i det land, hvor tjenestudbyderen har sin tætteste tilknytning.
- Kommissionen angiver, at en anden mulighed ville være at fastlægge en egentlig fælles europæisk ophavsretslovgivning i form af en forordning om ophavsret.
- Endelig peger Kommissionen på diverse vederlagsmodeller, som kunne erstatte direkte licensering fra rettighedshaverne. En mulighed kunne være at pålægge internetudbydere at betale vederlag til rettighedshaverne for den massekopiering og -distribution, som deres kunder foretager.

3. Beskyttelse af rettighedshaverne

- Kommissionen anfører, at en lettere adgang til kreativt indhold skal kombineres med en passende beskyttelse af rettighedshaverne for at sikre et bredt og voksende udbud af indhold.
- Kommissionen finder, at der bør fokuseres på strukturen og administrationen af rettigheder i kollektive forvaltningsselskaber.
- Kommissionen finder, at man bør fremme samarbejdet mellem internetudbydere og rettighedshavere med henblik på at finde nye forretningsmodeller.
- Kommissionen nævner som en mulighed at skabe et økonomisk incitament for udbydere af audiovisuelle værker til at lave multiterritoriale licenser. Det kunne fx gælde for video on demand tjenester.

4. Konklusion

Kommissionen agter ifølge refleksionspapiret fortsat at spille en proaktiv rolle på området. Kommissionen vil bidrage til at sikre, at der findes afbalancerede løsninger, som kan skabe et europæisk innovativt og konkurrencepræget marked med mulighed for, at markedsaktørerne kan etablere holdbare forretningsmodeller for udbud af kreativt online-indhold.

Fristen for at afgive bemærkninger er den 5. januar 2010.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om refleksionspapiret.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Kreativt indhold i form af ophavsretligt beskyttede værker og andre frembringelser er reguleret efter ophavsretsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 587 af 20. juni 2008. Tv-området er reguleret efter lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Endvidere reguleres onlinetjenesteydelser ved lov om tjenester i informationssamfundet, herunder visse aspekter af elektronisk handel (e-handelsloven).

Refleksionspapiret indeholder ikke egentlige forslag og forventes derfor ikke at få konsekvenser for dansk ret.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien og erhvervslivet

Refleksionspapiret har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget. Det vurderes for usandsynligt, at refleksionspapiret vil blive fulgt op af konkrete retsakter, meddelelser, rådskonklusioner eller andet, der vil have væsentlige udgiftskonsekvenser.

Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at angive eventuelle konsekvenser for samfundsøkonomien og erhvervslivet.

9. Høring

En lang række danske organisationer m.v. er blevet gjort opmærksomme på refleksionspapirets eksistens og på det forhold, at alle interessenter havde mulighed at fremkomme med bemærkninger over for Kommissionen senest den 5. januar 2010.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt Kommissionens hensigt med at fremme en hurtig og effektiv indførelse af nye tjenester og forretningsmodeller for udbredelse af kreativt indhold online.

Regeringen er enig i, at der er behov for et initiativ på europæisk plan, da udfordringerne for udbredelsen af kreativt indhold er grænseoverskridende.

Regeringen lægger vægt på, at initiativer på europæisk plan balancerer de hensyn der er hos de forskellige interessenter på markedet for kreativt indhold, herunder forbrugere, indholdsproducenter og -udbydere, internetudbydere samt hardwareproducenter.

Regeringen er forbeholden over for modeller, der pålægger internetudbydere at betale vederlag til rettighedshaverne for den massekopiering og -distribution, som deres kunder foretager.

Regeringen forholder sig derfor åben over for at drøfte de udfordringer for udbuddet af kreativt indhold, som fremgår af Kommissionens refleksionspapir, og afventer således Kommissionens eventuelle fremtidige initiativer.

Regeringen har afgivet hørings svar, hvori der er henvist til det hørings svar, som regeringen afgav den 28. februar 2008 i forbindelse med høringen over Kommissionens meddelelse om kreativt online-indhold.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der har endnu ikke været forhandlinger.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Kommissionens meddelelse om kreativt online-indhold har tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Der henvises til det grundnotat om meddelelsen, som blev oversendt den 10. marts 2008.